

Overblik over arbejdsmarkedsbehov

Introduktion

Dette bilag giver et overblik over de kilder, der er trukket på i udviklingen af Cand.merc./ Master of Science (MSc) in Economics and Business Administration – Analytics and Management ved Copenhagen Business School (CBS) og som danner grundlag for ansøgningen om prækvalificering af uddannelsen. Bilaget indeholder datamateriale og argumenter for, at arbejdsmarkedet har behov for den type dimittender, som uddannelsen fører til. Bilaget indeholder herunder materiale fra en række rapporter og statistiske beregninger og andre gennemgange om fremtidens arbejdsmarked og virksomhedernes kompetencebehov. Herudover indeholder bilaget resultatet af en aftagerundersøgelse foretaget i november og december 2019, hvor den nye uddannelse blev præsenteret for virksomheder i kategorierne små, mellemstore og store virksomheder. Virksomhederne blev bedt om at tage stilling til bl.a. uddannelsens faglighed, jobfunktion og fremtidig potentiel ansættelse af kommende dimittender i deres virksomhed. Dette for at undersøge, om arbejdsmarkedet understøtter uddannelsen og kan optage dimittenderne i virksomhederne.

Bilaget omfatter følgende afsnit:

1. Nuværende beskæftigelsesgrad for nuværende Cand.merc. dimittender fra CBS
2. Udbud og efterspørgsel – prognoser for fremtiden
3. Hvor bliver Cand.merc. dimittender fra CBS ansat i dag?
4. Fremtidigt behov hos små og mellemstore virksomheder (SMV'er)
5. Aftagerundersøgelse
6. Adgangskrav og adgangsgivende uddannelser
7. Uddannelsesstruktur og konstituerende faglige elementer
8. Underbygget skøn over nationale og regionale behov for dimittender
9. Appendix A: Spørgsmål og materiale til respondenterne i aftagerundersøgelsen

1. Nuværende beskæftigelsesprocent for Cand.merc. dimittender fra CBS

Den nye Cand.merc.-uddannelse lægger sig i rækken af klassiske cand.merc.-uddannelser i Erhvervsøkonomi, og det er derfor relevant at se på beskæftigelsesgraden for nuværende cand.merc.-dimittender.

Uddannelses- og Forskningsministeriet følger de færdiguddannede efter endt uddannelse mhp. hvordan det går de nyuddannede ift. beskæftigelse. Ministeriet udarbejder og offentliggør således på sin hjemmeside (<https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/faerdiguddannede>) oversigter over "Aktuel ledighed", "Nyuddannedes beskæftigelse" samt "Beskæftigelsesgrad – opgørelse og beregning". De følgende tabeller er alle uddrag af ministeriets oversigter.

Af tabel 1 fremgår det, at dimittender fra CBS' Cand.merc.-uddannelse (MSc. in Economics and Business Administration) har den laveste ledighed blandt alle dimittender fra en Cand.merc.-uddannelse (Erhvervsøkonomi) i Danmark. Den nuværende ledighedsprocent for CBS' Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)

dimittender er således både væsentligt lavere end gennemsnittet ved første kvartal efter endt uddannelse og fortsat væsentligt lavere end gennemsnittet efter syvende kvartal efter endt uddannelse.

Table 1. Aktuel kvartalvis ledighed Cand.merc. uddannelser på Institutionsniveau for 2016 og 2015. Uddannelses- og Forskningsministeriet (seneste opdateret juli 2018).

	2016					2015				
	Dimittender	Kv1	Kv2	Kv3	Kv4-7	Dimittender	Kv1	Kv2	Kv3	Kv4-7
Erhvervsøkonomi, Cand.merc.	3.516	26%	18%	13%	*	2.229	26%	19%	14%	8%
Copenhagen Business School	1.880	17%	11%	8%	*	1.111	17%	12%	9%	5%
Syddansk Universitet	679	37%	30%	21%	*	409	36%	28%	23%	13%
Aalborg Universitet	193	48%	34%	23%	*	184	48%	40%	30%	13%
Aarhus Universitet	764	36%	21%	14%	*	525	29%	19%	12%	7%

Generelt har dimittender med en Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-uddannelse en høj beskæftigelsesprocent. I nedenstående tabel 2 ses, at beskæftigelsesprocenten for Cand.merc. (Erhvervsøkonomi) fra CBS i 2014 var på 93,9% og på 90,8% for Cand.merc. (Erhvervsøkonomi) generelt.

Table 2. Beskæftigelsesprocent Cand.merc (Erhvervsøkonomi) uddannelse på institutions niveau 2014. Uddannelses- og Forskningsministeriet.

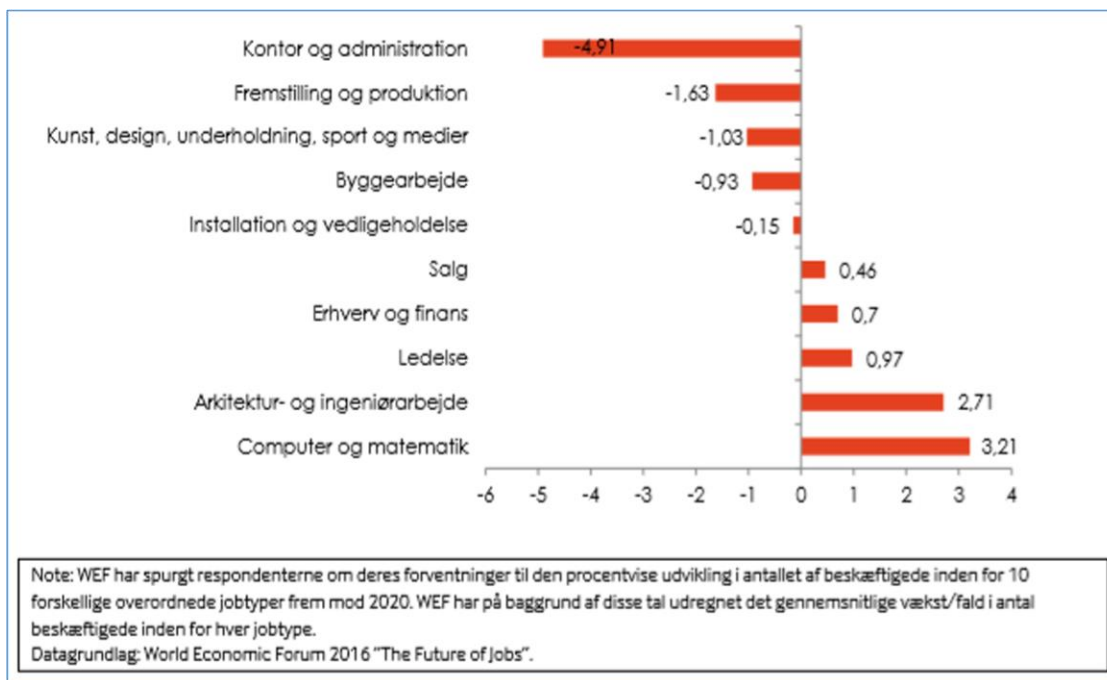
	2014	
	Beskæftigelse pct.	Antal Fuldførte
Erhvervsøkonomi, Cand.merc.	90,8%	2.115
Copenhagen Business School	93,9%	1.137
Syddansk Universitet	84,6%	311
Aalborg Universitet	80,4%	147
Aarhus Universitet	91,5%	520

Ovenstående viser altså, at dimittender fra en Cand.merc. i Erhvervsøkonomi fra CBS klarer sig godt i forhold til ledighed og beskæftigelse og dermed er attraktive for virksomheder og samfundet.

2. Udbud og efterspørgsel – prognoser for fremtiden

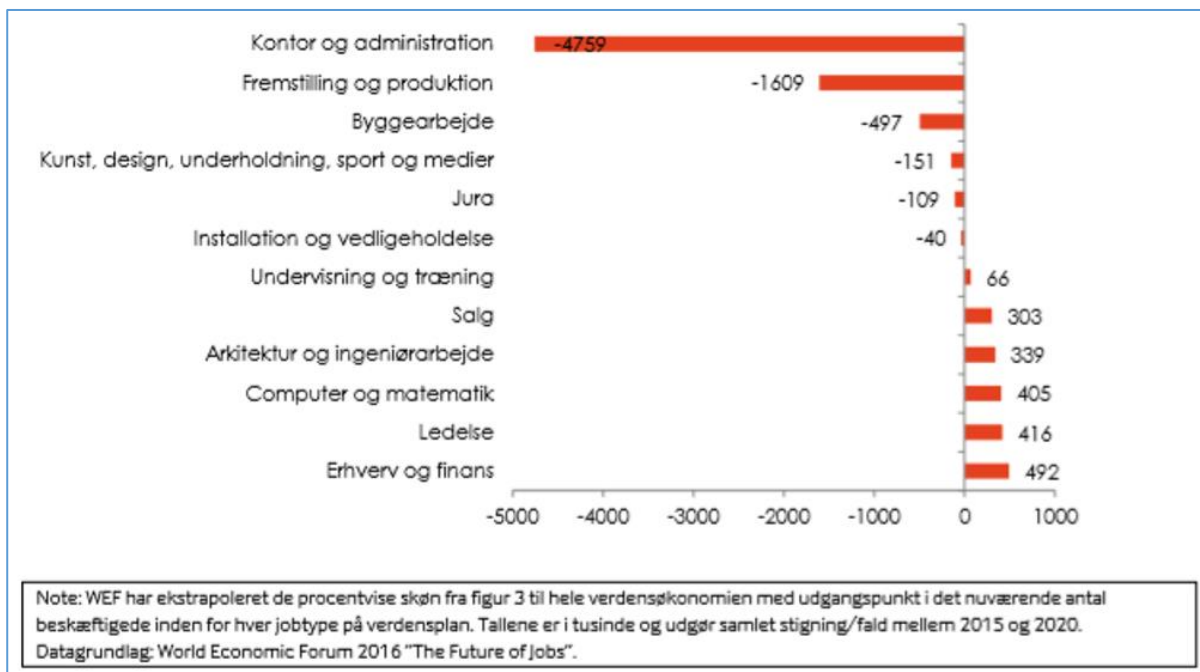
Det er dog relevant at se nærmere på, om der fortsat er et behov for Cand.merc.-uddannede i Erhvervsøkonomi, og særligt hvorvidt Cand. Merc.-uddannede med den profil, som den nye uddannelse har (med særligt fokus på business analyse og ledelse), forventes efterspurgt fremover.

Tænketaenken Cevea udarbejdede i 2016 et notat, "Fremtidens job", til belysning af de udviklingstendenser, der i særlig grad forventes at præge fremtidens arbejdsmarked. Af notatet fremgår det, at antallet af beskæftigede inden for Erhverv og Finans og inden for Ledelse forventes at stige – se figur 1.

Figur 1. Procentvis beskæftigelsesudvikling fordelt på udvalgte jobtyper, 2015-2020. Cevea (2016), Fremtidens Job.

Ser man derudover på, hvad forventningen er til antallet af beskæftigede, så er stigningen i antal beskæftigede inden for Erhverv og finans og inden for Ledelse de højeste. Se nedenstående figur 2.

Figur 2. Forventet fald/stigning i antal beskæftigede fordelt på udvalgte jobtyper, 2015-2020, i tusinde. Cevea (2016), Fremtidens Job.

Opgørelserne i notatet fra Cevea er i overensstemmelse med de opgørelser, som DJØF i 2010 udarbejdede i rapporten: "DJØF'ernes arbejdsmarked frem mod 2030" (DJØF 2010). I DJØF-rapporten afdækkes udbud og efterspørgsel efter samfundsvidenskabelig og erhvervsøkonomisk arbejdskraft. Af rapporten fremgår det, at arbejdsgiverne i stigende grad efterspørger personer med længere uddannelser, bl.a. fordi analyser viser, at lange videregående uddannelser er med til at øge produktiviteten i virksomhederne. Af analyserne fremgår det også, at gevinsten vil være størst ved ansættelse af samfundsvidenskabelige kandidater. Tabel 3, der viser tallene fra analysen specifikt for Cand.merc., viser at der frem mod 2030 vil være mangel på Cand.merc.-uddannede inden for alle branchetyper.

	1999	2004	2009	2010	2015	2020	2025	2030
Primære erhverv, energi, råstofudvinding, bygge og anlæg	216	351	582	568	812	1043	1354	1761
Fremstilling	1644	2028	2923	2937	3467	4211	5354	6774
Handel	1779	2150	2848	2967	3899	4605	5553	6712
Post, tele og transport	1831	2876	3901	3839	5236	6918	9179	12094
Finansiell service	1197	1707	2827	2956	3810	5047	6629	8657
Revision og advokatvirksomhed	283	399	549	539	884	1136	1467	1883
Øvrig vidensservice (videnrådgivning mv.)	1513	2043	3510	3454	4213	5474	7149	9277
Øvrig service, hotel og restauration	502	869	1212	1193	1871	2377	3039	3866
Organisation og foreninger	226	292	363	356	494	615	770	961
Offentlige erhverv (region/amt)	102	167	216	226	311	409	538	706
Offentlige erhverv (kommune)	153	320	496	528	995	1377	1903	2632
Offentlige erhverv (stat)	1338	1430	1737	1785	1932	2293	2719	3223
Samlet	10782	14632	21164	21350	27925	35506	45654	58544

Tabel 3. Empirisk og fremtidig efterspørgsel 1999-2030 ift. Cand.merc. og fordelt på brancher. DJØF 2010.

DJØF's opgørelser viser også, at Cand.merc. – blandt alle opgørelsens uddannelseskategorier – ligger blandt de uddannelser, hvor der forventes en særlig stor efterspørgsel fra 2020 frem mod 2030 (tabel 4).

	2010	2015	2020	2025	2030
SAMF bachelorer	196	927	2.030	2.834	3.284
Jura kandidater	431	-11	-89	-578	-1.388
Økonomi kandidater	205	-811	-1.700	-3.078	-4.999
Statskundskab kandidater	212	546	914	904	442
Samfund (AAU, RUC) og sociologi kand.	283	58	-250	-1.072	-2.498
Psykologi kandidater	259	590	929	1.026	903
Øvrige SAMF og antropologi kand.	250	115	-15	-541	-1.463
Ph.d. - antropologi., psyk., øvrig samf.	10	316	607	873	1.113
Ph.d. - statskund., soc., jur., øk., merc.	66	-87	-198	-466	-904
HA alle	620	-755	-681	-721	-639
Erhvervsjura kandidater	85	462	925	1.229	1.346
Statsaut. revisor kandidater	301	149	291	-188	-1.302
Øvrige cand.merc.	1.118	172	-253	-3.753	-10.834
Nettomismatch (100 pct. substitution)	4.036	1.672	2.510	-3.530	-16.940
Bruttomismatch (ingen substitution)		-1.664	-3.186	-10.397	-24.028

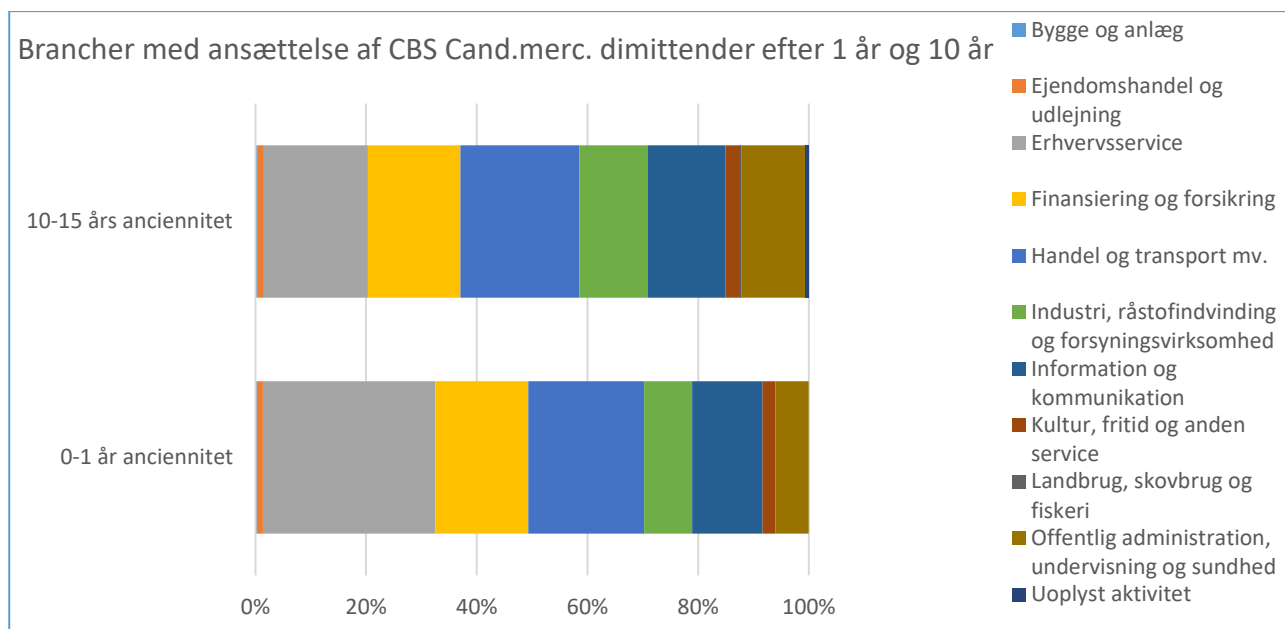
Tabel 4. Mismatch mellem udbud og efterspørgsel fordelt på uddannelser (konservativt grundscenarium). DJØF 2010.

På baggrund af ovenstående analyser og data kan det konkluderes, at der forventes en fortsat høj efterspørgsel efter Cand.merc. (Erhvervsøkonomi) i fremtiden.

3. Hvor bliver Cand.merc. dimittender fra CBS ansat i dag?

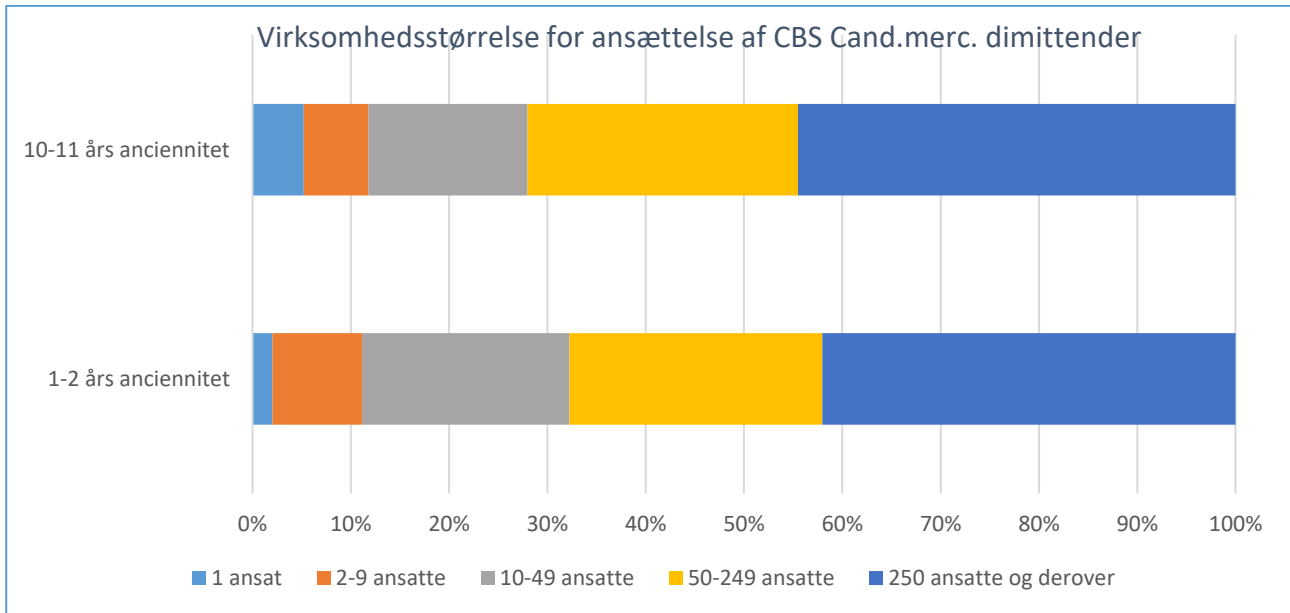
Ud over det generelt øgede behov for dimittender med en Cand.merc i Erhvervsøkonomi, som de foregående afsnit har vist, er det ligeledes interessant at se på, hvor dimittenderne bliver ansat i dag, og om den nye uddannelse – med den særlige fokus på analyse og ledelse – er attraktiv for dels de virksomheder, der allerede rekrutterer Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender, dels også de virksomheder, der ikke i så høj grad rekrutterer Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender i dag. Det afklares i de følgende to afsnit. I dette afsnit redegøres der for hvor Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender ansættes i dag.

Ca. 70% af dimittender fra den nuværende Cand.merc.-uddannelse (Erhvervsøkonomi) på CBS ansættes, det første år efter endt uddannelse, inden for Erhvervsservice, Finansiering og Forsikring og inden for Handel og Transport (figur 3). Det formodes, at disse dimittender primært ansættes på baggrund af deres tilegnede erhvervsøkonomiske kompetencer fra studiet. Dimittender med mere end 10 års anciennitet ansættes derimod inden for flere forskellige brancher, og det tyder på, at disse dimittender både ansættes på baggrund af erfaring og på baggrund af opnåede (skærpede) specialistkompetencer.

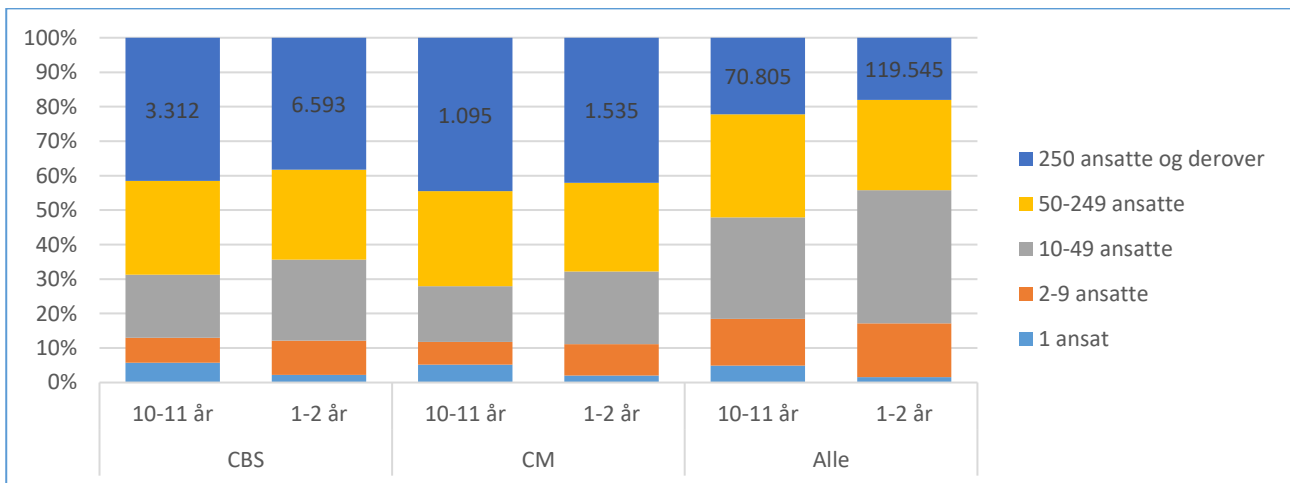
Figur 3. Brancher med ansættelse af Cand.merc. dimittender efter 1 år og efter 10 år for perioden 2010-2017. Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Danmarks Statistik 2019.

Figur 4 viser, at der ikke er en væsentlig forskydning ift. anciennitet og ift. i hvilken virksomhedsstørrelse CBS Cand.merc. dimittenderne primært finder ansættelse. Af figuren fremgår det at mere end 40 % af dimittenderne ansættes i de store virksomheder (250 ansatte og derover) og at 2/3 af alle dimittenderne ansættes i virksomheder, som er større end 50 ansatte, dvs. i de store og de mellemstore virksomheder. Dette gælder både for de nyuddannede og for dimittender med 10-11 års anciennitet.

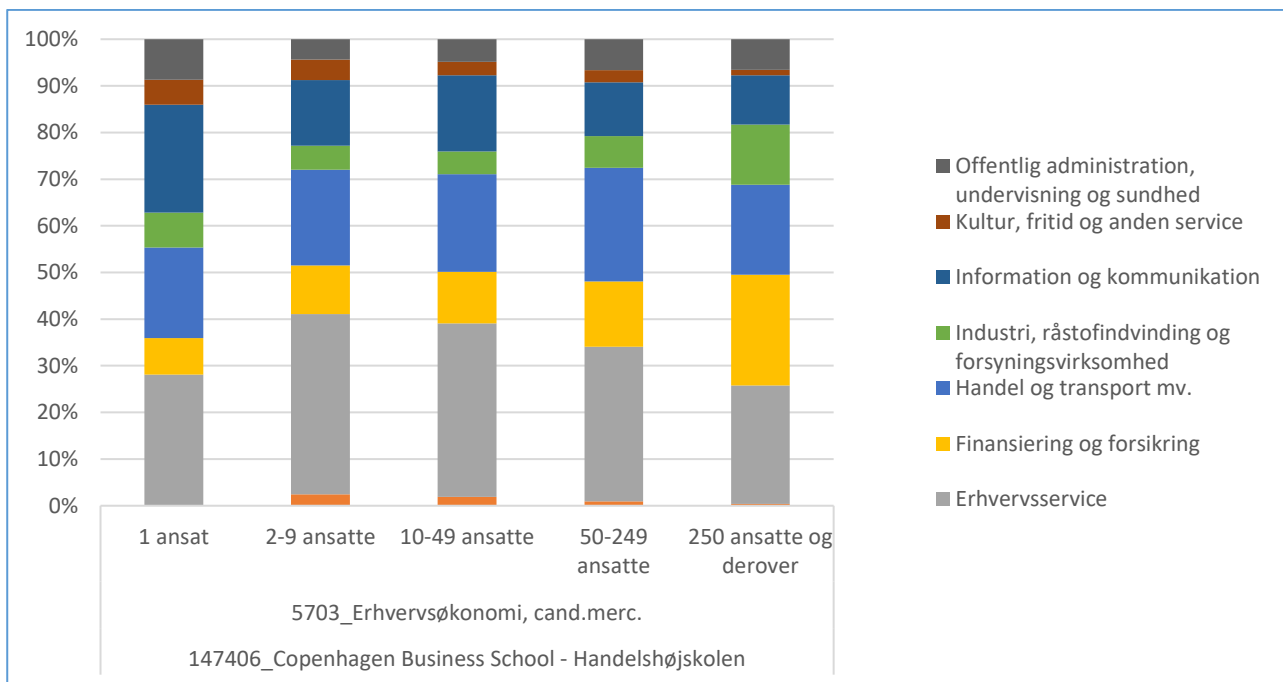
Figur 4. Brancher med ansættelse af Cand.merc. dimittender efter 1 år og efter 10 år for perioden 2010-2017. Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Danmarks Statistik 2019.

Der synes således at være en tradition for, at det i dag primært er de større virksomheder, der ansætter Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-uddannede fra CBS. Dette billede understøttes af nedenstående figur 5, som viser en procentvis fordeling af Cand.merc (Erhvervsøkonomi)-dimittender, øvrige dimittender fra CBS dimittender samt alle øvrige dimittender holdt op imod virksomhedsstørrelse.

Figur 5. Fordeling af ansatte CBS Cand.merc dimittender, øvrige Cand.merc. dimittender samt alle dimittender ift. virksomhedsstørrelse, i perioden 2012-2017. Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Danmarks Statistik 2019.

Billedet understøttes ligeledes af nedenstående figur 6, der viser fordelingen af CBS dimittenderne både ift. branche og ift. virksomhedsstørrelse.

Figur 6. Fordeling af ansatte CBS Cand.merc dimittender i forskellige brancher og fordel på virksomhedsstørrelse i perioden 2010-2017. Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Danmarks Statistik 2019.

Sammenfattende kan det siges, at CBS' Cand.merc. dimittender i dag primært ansættes i de større virksomheder og indenfor brancher som Erhvervsservice, Finansiering og Forsikring samt Handel og Transport.

4. Fremtidigt behov hos de små og mellemstore virksomheder (SMV'er)

Da ansættelser af de nuværende Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender (jf. figurerne 4, 5 og 6)) primært sker i de større virksomheder, er det interessant også at se nærmere på, om den nye uddannelse er attraktiv for de små og mellemstore virksomheder, og om den nye uddannelse kan være med til at øge ansættelserne af denne type dimittender i SMV virksomheder.

De små og mellemstore virksomheder (SMV) er interessante i denne sammenhæng, fordi Danmark har en erhvervsstruktur, som er karakteriseret ved en overvægt af denne type virksomheder. Tabel 5 viser fordelingen af danske virksomheder efter størrelse:

Tabel 5. Fordeling af arbejdssteder efter størrelse ift. antal ansatte (Disruptionsrådet 2017)

Antal ansatte	1	2-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-
Antal arbejdssteder (2015)	124.067	71.807	38.711	26.360	18.598	5.809	3.889

I en rapport fra 2017 ("Langtuddannede som katalysatorer for vækst") undersøger Cevea, hvordan langtuddannede skaber værdi i små og mellemstore virksomheder. Af deres undersøgelse fremgår det, at

andelen af SMV'ere, der ansætter dimittender med en videregående uddannelse er under 20%. Til gengæld oplever de virksomheder, der ansætter de langtuddannede, at dimittenderne bidrager til virksomhedens vækst. Det er også markant, at de virksomheder, som ansætter dimittender med en videregående uddannelse i langt højere grad er opmærksomme på det potentiale, dimittenderne har i forhold til en mere langsigtet og strategisk udvikling og profilering af virksomheden (tabel 6) - ligesom de har erkendt et udviklingsbehov ift. at sikre virksomhedens vækst.

Tabel 6. Virksomhedens behov for viden og færdigheder. Cevea 2017.

De to foregående afsnit har vist, at Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender primært bliver ansat i de store virksomheder, men at der ser ud til at være et uudnyttet marked for dimittender hos SMV'erne.

5. Aftagerundersøgelse

De foregående afsnit har vist, at der er et fremtidigt øget behov for Cand.merc.-dimittender (Erhvervsøkonomi) generelt, og at der i tillæg til dette kan være et uudnyttet marked for dimittender hos SMV'erne. Den nye uddannelse Cand.merc. – forretningsanalyse og ledelse / Master of Science (MSc) in Economics and Business Administration – Analytics and Management har en fagsammensætning med klassiske erhvervsøkonomiske kernefag som grundstammen i kombination med særligt fokus på forretningsanalyse og ledelse. I nedenstående aftageranalyse er det undersøgt, hvorvidt denne uddannelse er attraktiv for de store virksomheder, der i dag allerede ansætter Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender, men også for de små og mellemstore virksomheder.

Aftagerundersøgelsen er blevet udført i november og december 2019 og omfatter interviews med en række danske virksomheder. Formålet med aftagerundersøgelsen var dels at afdække virksomhedernes behov for de kompetencer, som kandidater fra Master of Science (MSc) in Economics and Business Administration – Analytics and Management vil besidde og dels at afdække, i hvilken grad virksomhederne vil ansætte de pågældende dimittender.

Respondenterne i undersøgelsen er udvalgt ift. Virksomhedstørrelse, og det er tilstræbt at kontakte respondenter for alle størrelseskategorier. Herudover er det primært tilstræbt at kontakte ejere eller

topledelse. Dette er særligt været relevant i forbindelse med de små og mellemstore virksomheder. De benyttede størrelseskategorier fremgår af tabel 7 og standarder fra Europa kommissionen.

Tabel 7. Virksomhedskategorier efter størrelse og årlig omsætning. Danmarks statistik.

Virksomhedskategori	Antal beskæftigede	Årlig omsætning
Små virksomheder	Mindre end 50 ansatte	≤ 10 mio. EUR
Mellemstore virksomheder	50-250 ansatte	≤ 50 mio. EUR
Store virksomheder	Mere end 250 ansatte	> 50 mio. EUR

Respondenterne er først blevet kontaktet pr. mail og har dernæst fået tilsendt materiale om den nye uddannelse samt spørgsmål til interview, inden de endeligt blev kontaktet for et interview. Interviewspørgsmål samt materiale fremgår af appendix A.

Tabel 8 viser en oversigt over de respondenter, der har deltaget i undersøgelsen. Ift. de virksomheder, hvor det har været svært at finde de ønskede respondenter (dvs. på ejer- eller topledelsesniveau), er der suppleret med bestyrelsesformænd og HR ansvarlige i de forskellige virksomheder og organisationer.

Tabel 8. Oversigt over respondenter i aftagerundersøgelsen:

Størrelse virksomhed	Virksomhed	Stilling	Navn
Lille	Lindenberg Skovselskab A/S	CEO	Henrik Thourlacius-Ussing,
Lille	Focus Lighting A/S	Bestyrelsesformand	Klaus Bach Thomsen
Lille	Christonik ApS	CEO	Christian Rud Ingvarsdén
Lille	HHM A/S	CEO	Svend Pedersen
Lille	Freja Transport & Logistic	HR ansvarlig	Rikke Mølgaard
Lille	MATE BIKE	Chef Operating Officer	Camilla Deichmann
Lille	Les Deux	CEO	Andreas Von Der Heide
Lille	LEAD- Enter Next Level A/S	Partner,	Stephanie Semay Bäckström
Mellem	MALMOS A/S	Adm. Direktør	Morten Dohrmann Hansen
Mellem	Einar Kornerup	Adm. Direktør	Hans Christensen
Mellem	Strømme	HR Direktions Chef	Berit Jebjerg
Mellem	Den Erhvervsdrivende Fond Væksthuset	Chef for supervision og undervisning	Søren V. Fjærestad
Mellem	Middelfart Sparekasse	HR-konsulent	Michael Lindgaard Hedemann
Mellem	Pernod Ricard Denmark	Adm. Direktør	Carsten Suhrke
Mellem	Roche Innovation Center Copenhagen A/S	Head of Site Operations & HR	Bo Ritsmar

Stor	Novo Nordisk	Global Director, Strategic Operations	Anne-Kristine Prag Steinitz
Stor	Novo Nordisk A/S	Director of Talent Aquisition	Jakob Wolter
Stor	FLSmidth A/S	Innovation Manager, FLSmidth A/S (Byggeri og Anlæg)	Thomas Petithuguenin
Stor	IBM	Digital Channels Leader, Nordics	Peter C.G. Andersen
Stor	Kunde & Co	Partner	Nils Koch Jensen
Stor	DSV	Executive Vice President, HR Group	Helle Bach

5.1. Uddrag af interviews

Små Virksomheder (mindre end 50 ansatte):

Rikke Mølgaard, HR ansvarlig, Freja Transport & Logistics

Den praktiske erfaring og reel forståelse for købmandskab tæller højere for os end den teoretiske uddannelse. Hvis vi skulle ansætte en dimittend med den uddannelse, ville det være i vores finance-afdeling. Vores concernsprog er dansk, men det er fint, at uddannelsen er på engelsk.

Henrik Thourlacius-Ussing, CEO, Lindenberg Skovselskab A/S

Fagene er relevante, synes jeg, og hvis jeg kigger på, hvad jeg ville have behov for, så er det en, der kan gå ind og lave en sammenhængende analyse af virksomheden og ud fra den give input til optimering og vækst, hvilket denne her kompetenceprofil lægger op til ud fra den modtagne dokumentation. Og der er brug for en, der kan sætte sig ind i det praktiske og så omsætte det på baggrund af teorien, hvor det er meget vigtigt at det ikke er en der er for specialiseret, da det ofte betyder, at de så kun kan sige noget om et meget lille område af virksomheden.

Jeg tænker, at en sådan profil kunne sidde under en CEO/CFO og assistere med at træffe beslutninger mv. evt. en PA'er.

Da jeg mener, det er mere relevant for os at ansætte en med en forholdsvis bred profil, ville jeg foretrække en kandidat med netop denne foreslåede baggrund, frem for en der er alt for specialiseret, da virksomhedens størrelse ikke ville kunne rumme det på nuværende tidspunkt.

Klaus Bach Thomsen, Bestyrelsesformand, Focus Lighting A/S

Jeg synes, at fagbeskrivelsen er god, og at fagene passer godt til en kandidat i mere generel ledelse og management funktion.

Jeg ser en kandidat i en funktion, hvor man assisterer med analysearbejde for CEO'en. Jeg tror, at SMV-segmentet vil have en større forståelse for, hvad en kandidat med denne her baggrund vil kunne byde ind med, fordi uddannelsen har en bredere generel profil med fokus på analyse.

Jeg synes kun det er godt, at uddannelsen er på engelsk, og jeg ser det som en klar fordel. Jeg er sikker på, at det er en fordel, når man skal kommunikere med leverandører og samarbejdspartnere.

Jeg kunne godt se, at vi ansatte denne type kandidater, der f.eks. kunne bidrage i arbejdet med salg i Danmark, markedsforståelse, eksport. Set ud fra vores virksomhed og SMV-segmentet generelt ville jeg

foretrække denne her uddannelse frem for de andre cand.merc.-linjer, da jeg føler, den matcher det segment godt med sin brede profil.

Camilla Dreichmann, Cheif Operating Officer, MATE BIKE

Jeg synes, at fagligheden i den nye uddannelse er god og mener, at fagsammensætningen er super relevant. Der må godt være endnu mere fokus på strategi og lederskab.

Jeg synes især, at uddannelsen er relevant inden for consulting på strateginiveau, og det er godt at uddannelsen er på engelsk.

Jeg regner med, at vi godt kan aftage kandidater med denne uddannelsesbaggrund, når de kommer på markedet, og vi kunne også godt tænke os at tilbyde internships til disse kandidater.

Andreas Von Der Heide, CEO, Les Deux

Jeg syntes generelt, at uddannelsen ser god ud. En dimittend med den profil kunne sagtens være en profil, der kunne komme ind og sidde under en CEO i en operationsafdeling. Det er et krav, at uddannelsen er på engelsk, da al vores kommunikation foregår i engelsk. Jeg synes faktisk, at uddannelsen lyder ret spændende og kunne godt se os "prøve kræfter" med en sådan profil - også i forhold til internship i vores virksomhed.

Stephanie Semay Bäckström, Partner, Lead – Enter Next Level A/S

Vi er et mindre konsulenthus og har mere brug for cand.merc. psych. eller, da de dimittender, som vi ansætter skal kunne forstå psykologiske dynamikker og facilitere forandringsprocesser. Hvis vi skulle ansætte en med denne profil, ville det være i en intern stilling som business developer – hvilket vi stadig er for små til. Jeg tror måske godt, at de større konsulenthuse ville kunne aftage dimittenderne.

Svend Pedersen, CEO, HHM A/S

Jeg kan sagtens se, at vi vil kunne aftage kandidater med denne her faglige baggrund. Ingen tvivl om det. Det ville vi sagtens.

Jeg forestiller mig, at det kunne være en som f.eks. sad som direktionsassistent, som sidder og hjælper med at udføre analyser og indsamle data omkring de forskellige markeder og udvikle forståelse for segmenter mv. Så hos os ville der være en helt klar placering af denne kandidat. Ligeledes hvis vi var lidt større, ser jeg en sådan person sidde inden for vores strategiarbejde.

Den nye uddannelse ser jeg som bredere end de eksisterende og giver dermed mulighed for mere sparring med ledelsen i mindre virksomheder, end nogle af de andre uddannelser som har lidt mere specialiserede funktioner.

Christian Rud Ingvarsen, CEO, Christonik ApS

Jeg vurderer uddannelsen til 5 ud af 5, da jeg synes det er ganske relevant for vores udfordringer. Det er særligt inden for det analytiske, at vi mangler kompetencer, og her tænker jeg på den analytiske tilgang til arbejdet. Det er super relevant med en kandidat, der kan sidde i en analysefunktion og se på, hvor der kan ændres, justeres eller udforskes mere og på den måde optimere strukturen i virksomheden. Jeg ser det som en generalist, der kan se på virksomheden med analytiske briller.

Jeg kan godt se dimittender med den uddannelse i virksomheden og også at have internships. Jeg vil være mere tilbøjelig til at ansætte en kandidat fra denne uddannelse end fra en af de andre cand.merc.-linjer. Det skyldes, at dem der kommer ind hos os, skal være generalister.

Mellemstore virksomheder (50-250 ansatte):

Hans Christensen, Adm. Direktør, Einar Kornerup

Jeg vil vurdere fagligheden i uddannelsen til 5 ud af 5 mulige. Jeg tænker, at der generelt er et behov for den type dimittender i vores branche. Jeg kan se en sådan dimittend indgå som assistent i direktionen og være behjælpelig med analyser og generelt baggrundsmateriale som grundlag for at træffe beslutninger.

Berit Jebjerg, HR Direktions Chef, Strömma

At uddannelsen har meget fokus på det analytiske, ser jeg som en fordel, så man ikke bare "gør som man plejer". Jeg ser rigtig meget forretningsudvikling med denne uddannelse – uddannelsens fokus på analyse og data er med til at sikre, at man ikke går glip af forretning, fordi man ikke forstår at analysere og anvende data optimalt. En forståelse for data på den måde kan virkelig være med til at sikre forretningen på sigt. Jeg synes, at uddannelse skal være på engelsk. Derudover er det en god idé at have internship på uddannelsen, og jeg kunne godt se for mig, at vi kunne aftage dimittender og tilbyde internships.

Morten Dohrmann Hansen, Adm. Direktør, MALMOS A/S

Min virksomhed er nok ikke den største aftager af denne her uddannelse, tænker jeg. Der hvor jeg dog kan få det til at rime er, når der fokuseres på hele forretningsudviklingsdelen, og det der kommer før det - nemlig analysedelen. Vi arbejder jo i entreprenørbranchen, og hvis der er noget der kunne være brug for i den branche, så er det at være på forkant, rent databehandlingsmæssigt, for det har vi mange forudsætninger for at måle på, og også bruge aktivt, ligeledes ift. vurderinger af effektiviteten af de forretningsmodeller, vi som samlet branche arbejder ud fra, og der kunne man godt knække nogle koder. Vi skal være 3-5 gange så store, for at det giver mening for os at have sådan en person ansat. Jeg ville ikke vide, hvor jeg skulle sætte sådan en person hen i vores organisation på nuværende tidspunkt, idet vi ikke har en eksisterende struktur, som vi ville kunne komme personen ind i.

Søren V. Fjærestad, Chef for supervision og undervisning, Den Erhvervsdrivende Fond Væksthuset

Jeg ville sætte mig på en 3'er. For os er det vigtigt, at vores medarbejdere kan forstå virksomhedens kerneopgave, hvilket kommer før at kunne træffe beslutninger på baggrund af data. Så for os ville det være det, der kunne mangle fagligt. Denne der dybdegående forståelse. Derudover så mangler der forståelse for, hvordan man kan tænke bæredygtighed ind i beslutningstagningen, da det er afgørende for os og vores kunder og for fremtiden generelt. Jeg tror, at det skal være en del af alle beslutninger, også datadrevne beslutninger.

Hvis vi skulle ansætte en kandidat, ville det være i vores økonomiafdeling, hvor man kunne have en, der kunne hjælpe med at træffe beslutninger om f.eks. kommunale udbud, hvordan ville det påvirke virksomheden at sige ja til det. Det er sådan nogle beslutninger, som vi har svært ved at tage på baggrund af en helstøbt vurdering, da det ofte er flere forskellige brudstykker, der tilsammen udgør beslutningsrammen. Måske også en person, der kunne opsøge nye muligheder og vurdere, om det på operationelt niveau var fordelagtigt at ændre på nogle grundlæggende strukturer.

Jeg tror, den eneste af cand.merc.-linjerne, som jeg ville vælge over denne nye uddannelse, ville være Accounting, Strategy and Control. Jeg tænker, at en ASC'er ville være i stand til mere at identificere og kigge ind i virksomheden og se, hvor der ville være et potentiale at udnytte, fordi vi ofte mangler at kunne identificere de muligheder, der allerede eksisterer i virksomheden. Men det er den eneste anden, jeg ville vælge over den nye uddannelse, som der bliver præsenteret her.

Michael Lindgaard Hedemann, HR-konsulent, Middelfart Sparekasse

Jeg synes at fagligheden i den nye uddannelse ser meget fin ud og vil umiddelbart give den 5 ud af 5 mulige. Jeg kunne forestille mig en kandidat med denne baggrund i en compliance funktion, hvor man ser på det forretningsmæssige internt såvel som eksternt. Ellers kunne det være inden for de regulatoriske forhold eller i en analysefunktion med henblik på forretningsudvikling. Det kunne også være en reel direktionsassistent. Vi kunne godt have funktioner i vores virksomhed til en sådan kandidat. Det er fint at

uddannelsen er på engelsk. Vi er en mere og mere global verden. Det jeg tror der er vigtigt, er at fastholde de særkender, der er ved danske virksomheder og erhvervsliv.

Carsten Suhrke, Adm. Direktør, Pernod Ricard Denmark

Jeg synes, at uddannelsen er yderst relevant og fanger mange af de udfordringer, som mange virksomheder står overfor nu.

Uddannelsen er dog mest rettet mod større virksomheder. Vi ligger på grænsen til at have en størrelse, hvor der kunne være plads til en sådan kandidat, da vi ikke har en stabsfunktion, hvor en sådan rolle nok passer bedst ind.

Jeg synes det er fornuftigt, at uddannelsen er på engelsk. Internationaliseringen får bare mere og mere fat om det danske erhvervsliv, mange større virksomheder har engelsk-sproget ledelse, og rigtig mange kommercielle ord og begreber er jo engelske alligevel.

Bo Ritsmar, Head of Site Operations & HR, Roche Innovation Center Copenhagen A/S

Jeg vurderer uddannelsen med Roche Danmark øje, der også omfatter vores commercial affiliates. Jeg vil vurdere fagligheden til 5 ud af 5 mulige. Der er ikke faglige mangler, som springer mig i øjnene.

Der er mange forskellige muligheder i forhold til relevante jobfunktioner for en kandidat med den baggrund her i Roche Danmark. De kunne eks. være i en stilling som business controller eller business Analyst. Det kunne også være i en funktion med egentligt fokus på markedsanalyser. Jeg kunne også sagtens se en kandidat med denne baggrund i en stilling som direktionsassistent eller lign. Det er rigtig godt, at uddannelsen er på engelsk. Der vil også være rig mulighed for at formidle praktikophold – det er noget som vi har erfaring med og har nydt godt af – det er en win-win.

[Store Virksomheder \(mere end 250 ansatte\)](#)

Peter C. G. Andersen, IBM, Digital Channels Leader

Vi kan sagtens aftage dimittender med denne uddannelse. Vi ville ansætte sådan en profil inden for salg, marketing og Finans. Jeg giver uddannelsens fagsammensætning 4 ud af 5. Der mangler noget om den digitale transformation – især i forhold til digitalisering – altså hvordan digitale virkemidler fordrer organisatorisk forandring. Det er godt, at uddannelsen er på engelsk.

Thomas Petithuguenin, Innovation Manager, FLSmidth A/S

Jeg mener, at uddannelsen er stærk på analyse, men der bør suppleres med management og decision making. Denne her uddannelse, føler jeg, henvender sig til konsulentfunktioner og lignende jobs, hvor man søger individer, der kan hjælpe en til at forstå, hvorledes man kan udvikle forskellige produkter, og hvilke konkurrenter, der er at tage højde for på de forskellige markeder, samt hvilke segmenter det ville være fordelagtigt at henvende sig til.

Inden for vores egen branche ville jeg pege på funktioner som en risk advisor, som er en profil, man finder i vores finansafdeling. Dette er en person, der ser på, hvorledes aktiemarkedet udvikler sig samt hvilken position, vi befinder os i og hvilke udfordringer og muligheder, der er at finde. Sådan en person skal kunne researche sådan nogle problemstillinger. Ligeledes kunne jeg se en sådan kandidat være i en funktion som business developer eller en projekt planner. En sådan person skal jo også kunne vurdere ressourcer mv. omkring et projekt.

Jeg synes, at det er en god idé, at uddannelsen er på engelsk. Det giver bare et andet niveau af professionalisme og en mulighed for at ansætte mere globalt.

Firmaet har generelt behov for denne slags profiler. Så individer med denne baggrund kunne sagtens findes relevante også som executive assistents.

Anne-Kristine Prag Steinitz, Global Director Strategic Operations, Global medical affairs, Novo Nordisk

Det er super godt, at uddannelsen har fokus på analyse, herunder big data. Vores beslutninger kommer til at være drevet af data, men der er endnu få folk, der forstår at sætte dem op, indsamle data og analysere dem samt hvilke beslutninger man kan træffe på baggrund af hvad.

Vi ser den nye uddannelse som et supplement til de funktioner, som vi har i dag. Det skal give os en større og dybere indsigt i de analyser, som vi foretager i dag.

Jeg er overbevist om, at vi godt kan aftage dimittender med den nye uddannelse – og så er det godt at den er på engelsk.

Jakob Wolter (Direktor of talent aquisition, Novo Nordisk

I stillinger til stabsfunktioner, eller hvor du skal være executive assistent, er det vigtigste, at du er dygtig og har den personlighed, der skal til. Jeg er ikke bange for at kalde de her medarbejdere for generalister, dem har vi også brug for, og jeg tror i bund og grund også, at der er en styrke i det at lære at være en generel analytiker.

Jeg tror, at den vil være ret populær blandt de studerende, idet de ikke behøver at specialisere sig med det samme.

Det er godt, at uddannelsen er på engelsk. Det kan klart anbefales at kunne noget business engelsk, når man kommer ud af universitetet - især hvis man vil arbejde i globale virksomheder som vores.

Nils Koch Jensen, Partner, Kunde & Co

Uddannelsen virker som en naturlig forlængelse af HA Almen og ligger i sfæren omkring generalistlinje som f. eks. International Business.

En jobfunktion som konsulent vil være oplagt for en dimittend med denne baggrund. Den nye uddannelse kunne vi sagtens rekruttere fra. Jeg synes, at fagsammensætningen er fordelagtig, idet at det er begrænset hvor meget man når i dybden med de forskellige fagdiscipliner på HA, og her er så en mulighed for at komme mere i dybden med fagene. Det er super godt med den analytiske del, der gerne må være endnu stærkere på den digitale del f.eks. med digitale forretningsmodeller og digitale økosystemer, så man også fik implementering med i uddannelsen.

Det er et plus at uddannelsen er på engelsk.

Helle Bach, Executive Vice President, HR Group – DSV

Jeg synes, at det virker som en solid uddannelse og overbygning. Det er fint, at uddannelsen er på engelsk. Jeg tror da bestemt, at vi kan aftage dimittender med denne uddannelse.

Jeg tænker, at de f.eks. kan varetage en funktion som executive assistent. Ikke en PA'er, men en rigtig assistent til direktøren, der faktisk assisterer med at træffe forretningsbeslutninger. En der kan være med til at lave nogle analyseopgaver. Det kunne være både optimeringsprocesser, effektivisering eller komplekse "change management"-processer, og på baggrund af noget finansiel data. Jeg tænker derudover også, at det er helt oplagt at konsulenthuse vil være aftagere af dimittender med denne uddannelse.

6. Adgangskrav og adgangsgivende uddannelser

En dansk bacheloruddannelse eller tilsvarende vil være adgangsgivende til Master of Science (MSc) in Economics and Business Administration – Analytics and Management. Endvidere skal de studerende opfylde et adgangskrav om følgende beståede ECTS-point:

45 ECTS-point i følgende fagområder, med mindst 5 ECTS-point inden for hver:

- Mikroøkonomi
- Organisation

- Marketing
- Kvantitative metoder/ Statistik
- Regnskab
- Finansiering

45 ECTS-point inden for Erhvervsøkonomi/Økonomi

Følgende CBS bacheloruddannelser giver direkte adgang (har retskrav) til Master of Science (MSc) in Economics and Business Administration – Analytics and Management:

- HA Almen
- BSc in International Business
- BSc in Business Administration and Service Management
- HA i erhvervsøkonomi og projektledelse
- BSc in International Shipping and Trade
- HA i Europæisk Business

Følgende øvrige danske bacheloruddannelser er adgangsgivende, dvs. de opfylder antal ECTS-point inden for de ovenfor nævnte fagområder, men har ikke retskrav:

- HA Almen from University of Southern Denmark
- HA Almen from Roskilde University
- BSc in Business Administration from Roskilde University
- HA Almen from Aarhus University
- BSc in Economics and Business Administration from Aarhus University
- HA Almen from Aalborg University
- BSc in Economics and Business Administration from Aalborg University

7. Uddannelsens struktur og konstituerende faglige elementer

1 st Year	1 st Semester		2 nd Semester	
	1 st Quarter	2 nd Quarter	3 rd Quarter	4 th Quarter
	Corporate Finance (7,5 ECTS)	Strategy & Organization (7,5 ECTS)	Business Analytics (7,5 ECTS)	Qualitative research methodology (7,5 ECTS)
Management Accounting (7,5 ECTS)	Market Development (7,5 ECTS)	Market-informed Decisions (7,5 ECTS)	Business Project (7,5 ECTS)	

	3 rd Semester	4 th Semester
2 nd Year	Elective (7,5 ECTS) Elective (7,5 ECTS) Elective (7,5 ECTS) Elective (7,5 ECTS) Options: - International exchange - Electives (incl. Minors) - Company internship - Research internship - Entrepreneurship program - "Externship" (to be developed) - Industry studies abroad (to be developed)	Graduate Thesis/Dissertation (30 ECTS)

Uddannelsen har fokus på fleksible læringsmuligheder for de studerende, og blended learning anses som en integreret del af curriculum udviklingen, ikke mindst ift. mulighederne for at skalere op og ned ift. en mulig fluktuation i optaget af studerende.

Første studieår

Første quarter (15 ECTS) fokuserer på kompetencer inden for erhvervsøkonomi og finansiering, der anses for at være et grundlæggende fundament for General Management. Kurser i Corporate Finance og Management Accounting er derfor kernekurser på første quarter af uddannelsen.

Andet quarter (15 ECTS) fokuserer på emner inden for Strategy, Leadership and Organization for at komplementere erhvervsøkonomi og finansiering med en bredere kontekstuel forståelse. Der udbydes derfor fag inden for områderne Strategy and Organization (herunder aspekter ved forretningsudvikling og innovation) og Market Development (inkl. Marketing og salg). Fagene skal udvikles med indhold af elementer vedr. forretningsetik, social ansvarlighed og bæredygtig udvikling.

Tredje quarter (15 ECTS) fokuserer på Data-driven Business Decisions og udvikling af kompetencer, som der er et stigende behov for på jobmarkedet. Der skal derfor udvikles fag som integrerer teoretisk viden og praktiske færdigheder inden for Business Analytics og Market Informed Decision Making. Fagene skal kombinere den bredere kontekstuelle forståelse, opbygget i første og andet quarter, med specifikke analytiske kompetencer, metoder og værktøjer til analyse og formidling af store datasæt af relevans for en virksomheds forretningsområde.

Fjerde quarter (15 ECTS) supplerer med et focus på Qualitative Research Methods, ligesom et afsluttende Business Project træner de studerende dels i anvendelse af data som grundlag for at træffe komplekse beslutninger og dels i at formulere og præsentere evidensbaserede argumenter.

Andet studieår

På uddannelsens *tredje semester* sigtes der efter at udvide valgmulighederne for de studerende og udbyde nye former for læringsaktiviteter ud over valgfag, minors og udveksling. Sådanne aktiviteter kunne indeholde struktureret virksomhedspraktik, Entrepreneurship programmer, Forskningsassistent-programmer mv. Herudover afsøges muligheder for etablering af "Eksternship" (projektbaseret konsulentarbejde involverende flere virksomheder) og "Industry studies abroad" (international

uddannelsesmulighed i samarbejde med CBS partneruniversitet, hvor de studerende eksponeres for temaer inden for Business in Society i andre lande).

Fjerde semester er struktureret som et traditionelt kandidatafhandlingsforløb på 30 ECTS.

8. Underbygget skøn over det nationale og regionale behov for dimittender

De foregående afsnit med tilhørende datamateriale har vist, at der er fortsat og stigende behov for Cand.merc. (Erhvervsøkonomi) i Danmark. Der er også påvist et uudnyttet marked for denne type dimittender i SMV segmentet.

I aftageranalysen er både store, mellemstore og små virksomheder blevet interviewet, og generelt bliver uddannelsen positivt modtaget af alle virksomhedsstørrelser. Der ses endog en tendens til, at de små og mellemstore virksomheder vil foretrække at ansætte en kandidat fra Master of Science (MSc) in Economics and Business Administration – Analytics and Management frem for en kandidat fra de kendte Cand. Merc. (Erhvervsøkonomi)-uddannelser. Endvidere finder de små og mellemstore virksomheder, der slet ikke har ansat Cand.merc. (Erhvervsøkonomi)-dimittender på nuværende tidspunkt, denne uddannelse mere relevant for deres virksomhed og flere svarer, at de godt kunne forestille sig at ansætte en sådan kandidat.

Da denne uddannelse synes mere attraktiv for de små og mellemstore virksomheder end de nuværende Cand. merc. (Erhvervsøkonomi)-uddannelser, vil der også være større regionalt behov for disse kandidater, da de små og mellemstore virksomheder er spredt ud over hele Danmark.

Appendix 1. Spørgsmål og materiale til respondenterne i aftagerundersøgelsen

Interviews

Respondenterne er først blevet kontaktet pr. mail med følgende tekst:

"Cand.merc.-studienævnet på CBS er ved at udvikle en ny Cand.merc.-uddannelse som supplement til de 14 fagspecifikke linjer under den nuværende Cand.merc. Den nye uddannelse omfatter alle de store erhvervsøkonomiske fagområde, med et fokus på at give den studerende stærke analytiske kompetencer til at træffe beslutninger. Cand.merc. studienævnet skal som led i præ-kvalificeringen af den nye uddannelse foretage en aftagerundersøgelse, som skal afdække behovet for den nye uddannelse. Vi har derfor brug for at komme i kontakt med virksomheder i forskellige størrelser for at afdække, om den nye uddannelse er relevant for deres virksomhed. Såfremt I vil stille jer til rådighed for et interview (max. 40 min.) bedes I kontakte Maria Bugge Stage via mail: mbs.ce@cbs.dk, der vil aftale nærmere."

Herefter har de respondenter, der har ønsket at deltage i undersøgelsen, fået forelagt uddannelsens kompetenceprofil og fagsammensætning, og de er blevet bedt om at forholde sig til behovet for kandidater med denne uddannelsesbaggrund gennem følgende spørgsmål:

1. Du bedes vurdere fagligheden i uddannelsen fra 1 – 5, hvor 1 er det ringeste og 5 er det bedste
  - a. Hvis der svares 1-4: Kan du komme med forslag til forbedringer?
2. Hvilke jobfunktioner kunne personen med disse fagligheder bestride?
3. Har du en holdning til, at uddannelsen er på engelsk?

4. Kan din virksomhed/organisation aftage dimittenderne fra denne uddannelse?
5. Kan din virksomhed formidle internship for de studerende?
* Internship er et praktikophold
6. Kunne du forestille dig at ansætte en kandidat med denne profil frem for en kandidat med den nuværende mere specialiserede cand.merc. – uddannelse (14 linjer)?

Uddannelsens kompetencemål:

Ift. viden vil kandidaten:

- Have en forskningsbaseret viden på højeste internationale niveau inden for erhvervsøkonomi og ledelse og særligt inden for Business Finance, Strategy and Organization, Market and Business Analytics
- Kunne forstå og på et videnskabelig grundlag reflektere over det erhvervsøkonomiske fagområdes viden, og karakterisere dets praktiske relevans og anvendelse inden for Business Decision Making

Ift. færdigheder vil kandidaten:

- Beherske teorier, modeller og rammesætning inden for erhvervsøkonomi og ledelse samt udvise generelle færdigheder inden for området
- Mestre videnskabelige metoder og redskaber – både kvalitative og kvantitative - inden for erhvervsøkonomi og ledelse
- Kunne anvende og vælge mellem det erhvervsøkonomiske fagområdes teorier, metoder, redskaber og generelle færdigheder samt på et videnskabeligt grundlag opstille nye analyse- og løsningsmodeller
- Kunne analysere og anvende Business Performance Data og andre relevante informationer i komplekse beslutninger
- Kunne formidle forskningsbaseret viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger, så det bliver relevant og forståeligt for både fagfæller og ikke-specialister

Ift. kompetencer vil kandidaten:

- Kunne styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse, uforudsigelige og forudsætter nye løsningsmodeller
- Selvstændigt kunne igangsætte innovation og forandringer i Business, Strategy and Organization
- Selvstændigt kunne igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar
- Selvstændigt kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering